

‘Vaccineren is een daad van naastenliefde’

“Ik ben assertiever geworden als het gaat over onzin en leugens rondom vaccineren”, zegt staatssecretaris Paul Blokhuis. Terwijl hij in zijn dienstauto naar Den Haag wordt gereden, vertelt hij over de stijging van het aantal deelnemers aan het Rijksvaccinatieprogramma en de ambities die hij samen met de Vaccinatiealliantie deelt. “Ik hoop dat er een trend is gezet.”

*Tekst: Jeanne-Marie Hament
Beeld: Rijksvoorlichtingsdienst*

De cijfers over 2019 laten een stijging zien van het percentage deelname aan het Rijksvaccinatieprogramma. Bent u tevreden?

“Ik ben er erg blij mee. En vond het heel bijzonder dat deze stijging te zien is over de hele linie; bij alle vaccinaties. Het deelnamepercentage van de HPV-vaccinaties ging het meest spectaculair omhoog met 7,5 procent naar 53 procent. Maar bij de BMR-vaccinaties zie je ook een stijging van 0,7 procent naar 93,6 procent. Laten we hopen dat het een trend is en geen eendagsvlieg, maar ik heb daar goede hoop op.”

Denkt u dat bepaalde maatregelen en inspanningen deze stijging in gang hebben gezet?

“Jazeker, ik denk dat de Vaccinatiealliantie daar zeker aan bij heeft gedragen. Die is in 2019 gelanceerd en we zitten met een heel breed spectrum aan professionals bij elkaar. De AJN is betrokken en de verpleegkundigen, huisartsen, kinderartsen, communicatie-experts, wetenschappers die op dit gebied onderzoek doen, kortom alle denkbare betrokkenen. We komen tweemaal per jaar bij elkaar, maar we spreken elkaar ook tussendoor. Gisteren heb ik bijvoorbeeld nog een onlinebijeenkomst gehad met 120 professionals waarbij we hebben gepraat over de invloed van corona op het vaccineren.”

En wat lijkt het belangrijkste te zijn van alle maatregelen?

“Wat zeker lijkt te helpen is een actieve benadering van ouders. Alleen een oproep voor een consult of vaccinatie per brief doet minder dan een telefoontje of een andere vorm van persoonlijk contact. Bijvoorbeeld een appje om ouders uit te nodigen om over hun twijfels te komen praten. Er zijn ook organisaties die persoonlijk langsgaan bij ouders en in de vorm van een huisbezoek het gesprek aangaan.”

U doelt daarbij ook op een specifiek ‘vaccinatieconsult’?

“Ja, er zijn meerdere organisaties die nu een extra vaccinatieconsult aanbieden of initiatieven die daar op lijken. Ik ben erg aangenaam verrast door de ervaringen in de gemeente Barneveld hiermee. Daar ben ik op werkbezoek geweest. Het is een gemeente waar de vaccinatiegraad ergens tussen de 70 en 80 procent ligt. Erg laag dus. Dat is overwegend omdat hier veel mensen met een traditioneel christelijke achtergrond wonen. De wethouder en de GGD zijn samen overeengekomen dat alle ouders worden uitgenodigd voor een vaccinatieconsult als hun kind zes weken oud is. En hoewel we nog geen uitkomsten hebben in de vorm van vaccinatiecijfers, is de respons onder de ouders heel hoog; rond de 90 procent. Bovendien gaven de JGZ-medewerkers aan dat deze gesprekken heel prettig waren.”

De openheid en de bereidheid van ouders om over dit onderwerp te praten bleek boven verwachting. Dat trof me in positieve zin.”

Wat is belangrijk in zo'n vaccinatiegesprek?

“Vooropgesteld is het belangrijk dat ouders zich bewust worden dat ze een keuze hebben. En dat een gesprek deze keuze kan ondersteunen. Op zijn beurt vereist dat eerlijkheid vanuit de professional. Of zoals iemand ooit tegen me zo treffend zei: ‘Probeer het eens met de waarheid’. Daar bedoelde hij mee: ‘laten we vertellen dat er veel levens gered zijn door vaccineren, maar ook dat er bijwerkingen kunnen zijn.’ De voordelen van vaccineren zijn natuurlijk vele malen groter dan de mogelijke nadelen. Maar als je de bijwerkingen niet noemt, zullen mensen met twijfels zich niet serieus genomen voelen. En uiteindelijk wil je vooral de mensen met twijfels bereiken en de juiste informatie geven.”

‘Ik ben God dankbaar dat wij mensen het verstand hebben gekregen om vaccins te ontwikkelen’

Is er bij de traditionele christelijke mensen ruimte voor twijfel?

“Uit onderzoek blijkt dat steeds meer mensen uit deze groep ervoor kiezen om hun kinderen te laten vaccineren. Dat gaat langzaam. Vaak wordt als argument aangedragen dat men het al generaties lang zonder vaccinaties doet. Maar toch is het aan het veranderen. En dat kun je benoemen in de spreekkamer, zoals: ‘Steeds meer van jouw leeftijdgenoten laten hun kinderen wel vaccineren, wat zou het fijn zijn als jij deze stap ook wilt zetten.’”

U bent in Kesteren het gesprek aangegaan met mensen uit de kerkelijke gemeenschap; hoe was dat?

“Dat was leuk en spannend. Natuurlijk was het ook een beetje een thuiswedstrijd, want ik ben zelf ook gelovig. Dus als mensen aangaven ‘maar er staat in de Bijbel dat...’ dan kon ik antwoorden dat ik weet wat er in de Bijbel staat. Ik heb daar ook mijn mening kunnen delen, namelijk dat ik God dankbaar ben dat wij mensen het verstand hebben gekregen om vaccinaties te ontwikkelen en daarmee veel ziekte en verlies te voorkomen. En ook de term ‘naasteliefde’ sprak mensen aan. Vaccineren doe je niet alleen voor je eigen kind maar ook voor de anderen om jou heen.”

Wie is ...

Paul Blokhuis werd geboren in 1963 in Zuidhorn. Hij deed het gymnasium in Rotterdam en studeerde vervolgens Geschiedenis in Leiden. Voordat hij in 2017 staatssecretaris VWS werd in het derde kabinet van Rutte, was hij beleidsmedewerker van de Tweede Kamerfractie voor de Christen Unie/ RPF en wethouder in Apeldoorn met de portefeuille Welzijn, Zorg en Gezondheid. Hij is getrouwd en woont met zijn gezin in Apeldoorn.

Was er begrip voor deze opvattingen?

“Gedeeltelijk. Er was ook een dominee die met ons deelde dat zijn hele gezin was getroffen door mazelen en dat daarbij een van zijn kinderen in het ziekenhuis was terecht gekomen. Maar dat hij toch achter de keuze stond om niet te vaccineren. Ook al was het kind misschien niet beter geworden. Dat vind ik indrukwekkend. Maar in de Bijbel staan ook voorbeelden dat je je naasten mag beschermen tegen verlies of ziekte. Ik heb op mijn beurt een verhaal van Mozes gedeeld waarin God hem aangeeft dat de mensen op hun platte daken borstwering of hekken moeten aanbrengen zodat de kinderen niet van het dak konden vallen. Ik merkte dat de discussie mensen wel aan het denken zette.”

‘Vertel de waarheid, namelijk dat vaccineren veel levens heeft gered, maar dat het ook bijwerkingen kan geven’

Heeft u zelf getwijfeld over vaccineren?

“Nee. Onze kinderen zijn gevaccineerd. Maar ik wil ook gezegd hebben dat het niet alleen gaat om mensen te overtuigen. Dat de bereidheid er is om erover te praten vind ik het belangrijkste. De groep die niet wil vaccineren is heel divers. Er zitten mensen tussen die snel complotten zien. En er is een fanatiek groepje dat blijft wijzen op de bijwerkingen. Om deze reden heeft het RIVM de voorlichting op hun site meer aandacht gegeven en de bijsluiters van alle vaccinaties makkelijker vindbaar gemaakt. Gekoppeld aan de Vaccinatie Alliantie is een denktank die reageert op onzin-berichten die op internet de ronde doen. Het heeft mijzelf ook assertiever gemaakt. Ik word getriggerd door aperte onzin en leugens. Als mensen bijvoorbeeld beweren dat er geen jongeren zijn overleden aan de meningokokken W infecties, word ik heel boos.”

De geschiedenis laat zien dat tijdens epidemieën mensen meer bereid zijn om te vaccineren. Is dat ook te verwachten nu we een corona-pandemie doormaken?

“We hebben nu de indruk dat de grote meerderheid van de mensen vaccineren belangrijker is gaan vinden. Als er straks een

vaccin is en de bijwerkingen zijn minimaal, dan denken we dat tweederde van de mensen bereid is het vaccin te nemen. Verder is het bewonderenswaardig hoe de JGZ is doorgegaan met vaccineren en dat ouders het vertrouwen hadden dat het consultatiebureau een veilige plek was om te komen. Alle professionals in de JGZ verdienen daarom een dikke pluim. Ook wil ik de assistentes, planners en telefonisten speciaal noemen, die mensen zijn blijven bellen. Er is een enorme inspanning geleverd. Ik hoop dat we dat ook gaan vasthouden in de periode erna, die actieve benadering maakt het verschil.”

Verder lezen;

- e-learning RIVM; Achtergronden Rijkvaccinatie programma: <https://www.nspoh.nl/e-learning-rvp/>
- folder van Helma Ruijs; Vaccinatie, Voorzienigheid en Vertrouwen. Via RIVM site te downloaden
- website NVP; www.nvpzorg.nl

